

Aan
de gemeenteraad

Datum 19 januari 2021
Zaaknummer InProces BBV: 2021-0002155
Betreft Raadsinformatiebrief Stand van zaken Mantelzorgbeleid
2020

Vergadering van

Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Zorg & Ondersteuning
Auteur: Inge Hulswit
E-mail: ict.hulswit@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Op 23 april 2019 heeft uw raad ingestemd met het voorgestelde mantelzorgbeleid beschreven in het raadsvoorstel "Ondersteuning Dordtse mantelzorgers 2019-2022". Met deze brief stellen wij u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en kijken wij vooruit naar de ontwikkelingen die voor 2021 op de agenda staan.

Wat is de te delen informatie?

Het doel van goede ondersteuning van mantelzorgers is dat de zij in balans blijven en hun zorgtaken kunnen blijven uitvoeren op een wijze die past bij hun persoonlijke levenssfeer. De gevolgen van Corona op het leven van mantelzorgers en zorgvragers heeft het belang van goede ondersteuning en ontlasten van taken sterk benadrukt.

Naast de continuering van de bestaande vormen van ondersteuning en verlichting is extra ingezet op ondersteuning tijdens de Coronacrisis. Daarnaast is in het afgelopen jaar gewerkt aan de ontwikkeling van een aantal eerder geplande aanvullende voorzieningen. Hieronder volgt een korte uiteenzetting van de belangrijkste ontwikkelingen.

Mantelzorg & corona

De uitbraak van het Coronavirus heeft flink impact op mantelzorgers. Veel mantelzorgers en zorgvragers kwamen minder of niet meer buiten, sociale contacten namen sterk af, hulp van familie of vrienden liep terug. Tijdens de eerste golf sloten tevens vrijwel alle dagbestedingen.

Tijdelijke dagbesteding

Dagbesteding is een vorm van respijtzorg dat voor veel mantelzorgers een rustpunt in de dag of week betekent. Het wegvallen had grote impact. In sommige situaties dreigde dit zelfs tot een crisisopname van de zorgvrager te leiden. Samen met het Parkhuis en MEE Mantelzorg is daarom een tijdelijke dagbesteding opgezet voor zorgvragers met ernstige dementie en waar bij de mantelzorg ernstige overbelasting dreigde.

Extra telefonische ondersteuning

Vanuit MEE mantelzorg is ingezet op het actief bellen van alle mantelzorgers in hun bestand. Veel mantelzorgers bleken behoefte te hebben aan een praatje om even hun hart te luchten. Bij een aantal mantelzorgers heeft dit tot structureel telefonische ondersteuning geleid.

Extra waardering Dordtpas

Om mantelzorgers te laten weten dat we hen zien en waarderen in deze moeilijke tijd hebben we via de Dordtpas in de zomer een extra blijk van waardering beschikbaar gesteld in de vorm van een gratis bos bloemen, chocolade of een lunch.

Onderzoek: mantelzorgondersteuning tijdens corona

We laten een onderzoek uitvoeren naar de effecten van corona op de ondersteuningsbehoeften van onze mantelzorgers. In dit onderzoek wordt bekeken of het huidige aanbod voldoende is, of dat andere voorzieningen noodzakelijk zijn om mantelzorgers passend te kunnen ondersteunen. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal het bestaande aanbod tegen het licht worden gehouden en waar nodig worden aangepast. De uitslag van het onderzoek wordt op korte termijn verwacht.

Ondersteunen

In 2020 hebben we een grote groep mantelzorgers kunnen ondersteunen bij praktisch vragen of in de vorm van emotionele ondersteunen en lotgenotencontact. We continueren het bestaand aanbod, evalueren periodiek of dit nog steeds aansluit bij de behoefte van mantelzorgers en we ontwikkelen nieuw aanbod waar nodig.

De mantelzorgklankbordgroep

De mantelzorgklankbordgroep bestaat uit 8-10 mantelzorgers en is een plek waar we direct met mantelzorgers in gesprek treden. We peilen zo de behoeften van mantelzorgers en hun input nemen we mee in de (door-)ontwikkeling van beleid. In 2020 heeft de klankbordgroep over het thema "mantelzorg & werk: hoe combineer je dit" gesproken. Al kon dat door Corona niet op de wijze zoals we die voor ogen hadden.

Bewustwordingscampagne

De lokale bewustwordingscampagne "Daar zorg ik voor" is op 10 november van start gegaan. Deze campagne loopt door tot de zomer van 2021 en is er op gericht mantelzorgers, betrokkenen en professionals te informeren, te inspireren en te activeren om gebruik te maken van de voorzieningen die er voor hen zijn. In de campagne gaat speciale aandacht uit naar thema's zoals: 'Werk & mantelzorg' en 'Jonge mantelzorgers'.

Online platform WeHelpen

Wehelpen is een online platform waar inwoners hulpvragen kunnen stellen of hun hulp kunnen aanbieden. Het platform is bedoeld voor hulp bij praktische klussen o.a. om mantelzorgers te ondersteunen in hun zorgtaken. In 2020 is in Dordrecht maar beperkt gebruik gemaakt van dit platform. We hebben hierop besloten om de samenwerking met *WeHelpen* te beëindigen. De algemene website Wehelpen.nl blijft vrij toegankelijk, maar er vindt geen actieve promotie meer plaats.

In het voorjaar van 2020 is na het uitbreken van de Coronacrisis het initiatief 'Licht voor Dordt' ontstaan. Een groot aantal maatschappelijk betrokken partijen werkt samen aan een hulplijn waar mensen met een hulpvraag of hulpaanbod zich kunnen melden. De hulplijn is lokaal, goed ingevoerd in de formele en informele ondersteuningsnetwerken en heeft een zeer groot bereik (minstens 500 hulpvragen per jaar). De hulplijn was tijdens de eerste golf zeer succesvol. We zetten daarom met het vrijgekomen budget in op het ondersteunen bij het uitbouwen van deze mooie, lokale samenwerking.

Verlichten

In 2020 hebben we uitvoering gegeven aan twee pilots in het kader van respijtzorg. De geleerde lessen gebruiken we bij de doorontwikkeling van deze voorzieningen in 2021.

Vervangende mantelzorg aan huis

De pilot vervangende mantelzorg aan huis is een manier om de mantelzorgtaken tijdelijk te verlichten. Deze voorziening is gericht op mantelzorgers die tijdelijk extra ondersteuning kunnen gebruiken om overbelasting te voorkomen. Mantelzorgers komen via MEE, casemanagers dementie, zorgorganisaties en via mond tot mond reclame binnen bij één van beide gecontracteerde aanbieders: de Mantelaar en ZorgMies. De gemeente vergoedt 48 uur vervangende mantelzorg per jaar. Vanuit de aanvullende zorgverzekering van VGZ is ook ruime vergoeding mogelijk en daar wijzen wij mantelzorgers actief op. De ondersteuning wordt ingericht op basis van de behoeften van de mantelzorgers en kan overdag, 's nachts, op weekdays en in het weekend worden geboden. Ook bepaalt de mantelzorger zelf hoe de 48 uur worden ingezet.

De pilot is op 1 februari 2020 gestart en loopt tot en met december 2021. In de periode februari tot en met september is 53 keer gebruik gemaakt van de voorziening. Daarnaast is er 17 keer vervangende mantelzorg aan huis ingezet met financiering vanuit de aanvullende zorgverzekering.

In de meeste gevallen wordt ervoor gekozen om 2-4 uur per week af te nemen over een periode van 24 of 12 weken per jaar. Dit is naar verwachting. Veel mantelzorgers vinden het moeilijk om deze vorm van ondersteuning in te roepen, omdat zij het lastig vinden om de zorg van hun dierbare uit handen te geven. Beide aanbieders zien het aantal aanvragen gestaag groeien.

In coronatijd is vervangende mantelzorg aan huis beschikbaar gebleven. De voorziening is toen een aantal keren ingezet om het gat van wegvallende dagbesteding op te vangen.

Mantelzorgers geven aan erg tevreden te zijn over de voorziening en de geleverde zorg. In 2021 zal een tussentijdse evaluatie plaatsvinden om te beoordelen in welke vorm deze voorziening in het reguliere respijtaanbod kan worden opgenomen.

Logeerszorg

De pilot logeerszorg is in samenwerking met zorgaanbieders Het Parkhuis, De Merwelanden en MEE Plus ontwikkeld. Het biedt mantelzorgers de mogelijkheid de mantelzorgtaken tijdelijk en volledig over te dragen en de zorgvrager te laten logeren in een veilige en passende omgeving.

In maart 2020 is de doelgroep uitgebreid zodat ook mensen met NAH en somatiek ervan gebruik kunnen maken. Helaas moesten de deuren van beide locaties in maart sluiten in verband met de uitbraak van corona. In augustus kon de logeerszorgpilot vervolgd worden. Maar inmiddels is gebleken dat de drempel om te gaan logeren door corona hoog is geworden, waardoor er op dit moment weinig animo is onder mantelzorgers en hun zorgvragers.

Hoewel de bezettingsgraad achter blijft, vinden we het nog te vroeg om hier conclusies aan te verbinden. Uit landelijke gegevens blijkt dat het gebruikmaken van een dergelijke voorziening in het begin altijd moeizaam op gang komt. Gemiddeld duurt het 3 jaar voordat een logeervoorziening goed loopt. Daarbij moeten we nu rekening houden met de eerder genoemde, tijdelijke sluiting tijdens de normaliter drukste periode van het jaar en de terughoudendheid van mantelzorgers om hun geliefde naar een verzorgingstehuis te laten gaan. We zien vanuit andere doelgroepen nog steeds een vraag naar logeerszorg mogelijkheden. We verlengen de pilot daarom tot en met juli 2021 en monitoren welk effect de uitbreiding van doelgroepen, zorgvragers met NAH en somatiek, heeft op de bezettingsgraad. De bewustwordingscampagne zal ook aandacht besteden aan deze vorm van respijtzorg. In de eerste helft van 2021 wordt er samen met zorgpartijen gewerkt aan een meer passende en succesvolle logeerszorg voorziening.

Helpmijzorgen.nl

Helpmijzorgen.nl is een online platform waar het respijtzorgaanbod in Dordrecht laagdrempelig en overzichtelijk wordt aangeboden. De site richt zich op mantelzorgers en professionals. Vanuit het platform kan ook contact worden opgenomen voor ondersteuning bij het maken van een keuze. Deze ondersteuning wordt geboden door de respijtconsulenten van MEE. Sinds de livegang in oktober 2019 zien we het bezoekersaantal gestaag stijgen. Om meer aandacht te genereren voor de site is een online campagne gestart. De eerste resultaten van deze campagne zijn positief.

Mantelzorgparkeren

De mantelzorg-parkeerregelingen zijn op 2 januari 2020 gestart en mogen een succes genoemd worden. Mantelzorgers kunnen een tegemoetkoming in de parkeerkosten ontvangen wanneer:

- de mantelzorgers zorgt voor iemand die woont in gereguleerd gebied betaald parkeren;
- de mantelzorgers de zorgvrager naar het Albert Schweitzer ziekenhuis moet brengen voor een ziekenhuisbezoek en moet parkeren op het Gezondheidspark.

Parkeren op het Gezondheidspark is gekoppeld aan de Dordtpas. Er wordt erg goed gebruik gemaakt van de regeling. Gemiddeld worden er 474 transacties ter waarde van in totaal €950,- per maand uitgevoerd. Dat betekent dat in totaal ruim 2000 verschillende mantelzorgers van deze parkeerregeling gebruik hebben gemaakt. Dit aanbod sluit overduidelijk goed aan op de behoeften van mantelzorgers.

Binnen het gereguleerd parkeergebied is geen koppeling met de Dordtpas mogelijk. Mantelzorgers die voor deze regeling in aanmerking willen komen vragen dit apart bij de gemeente aan. In 2020 hebben 38 mantelzorgers deze regeling met hun zorgvrager aangevraagd. Gemiddeld gebruikten zij €108,- van het tegoed. Het is de verwachting dat dit bedrag hoger zal liggen als de corona maatregelen niet langer van kracht zijn en meer mantelzorgers weer meer ondersteuning zullen bieden.

Mantelzorgvakantie

De mantelzorgvakantie is bedoeld voor mantelzorgers die een erg hoog risico hebben op overbelasting of we tegenaan zitten. In september zouden de eerste mantelzorgvakanties plaats vinden. Door corona kon dit helaas niet doorgaan. In 2021 bieden we een nieuwe vorm van mantelzorgvakantie aan, rekening houdend met de coronabeperkingen. De georganiseerde vakantie staat in het teken van het ondersteunen van de mantelzorgers in het herstellen van de draagkracht/ draaglast balans. Daarnaast zal er ruimte zijn om echt op adem te komen. Vooraf en na afloop zullen de mantelzorgers begeleid worden bij het weer oppakken van hun mantelzorgrol.

Waarderen

In 2020 zijn we gestart met een nieuwe vorm van waarderen, de Dordtpas. Daarnaast hebben we de 'Dag van de mantelzorg' in aangepaste vorm gevierd. In 2021 continueren we dit aanbod.

De Dordtpas voor mantelzorgers

Sinds 1 januari 2020 bieden we mantelzorgers de Dordtpas aan met daarop een tegoed van €75,- als individuele mantelzorgwaardering. Voorheen konden mantelzorgers van 1 september t/m 30 november te waardering aanvragen, maar nu kan dat het gehele jaar door. In 2020 hebben 2015 mantelzorgers de pas in gebruik genomen. Op 1 november 2020 was de pas in totaal al ruim 10.000 keer gebruikt, waarvan ruim 2500 keer om tegoed te besteden.

Een inventarisatie onder mantelzorgers van hun ervaringen met de Dordtpas geeft een divers beeld. Mantelzorgers zijn blij met de parkeerregeling en de extra acties waar ze via de pas gebruik van konden maken. Maar er zijn ook mantelzorgers die kritiek hebben geuit op de pas. Zo vonden zij het lastig om tijdens de Coronacrisis naar winkels te gaan om het tegoed te besteden en ontbraken winkels waar zij hun tegoed graag zouden uitgeven. Ook lieten sommigen weten dat zij de uitjes moeilijk te combineren vonden met hun zorgtaken. En hoewel er respijtzorg mogelijk is om dit probleem op te vangen, blijkt het accepteren van respijtzorg voor veel mantelzorgers toch nog een hoge drempel. Door de Coronacrisis was 2020 een lastig jaar om breed te evalueren, dus dat zullen we begin 2022 doen. Ondertussen willen we onze waardering graag zo goed mogelijk laten aansluiten op de behoefte van mantelzorgers, dus in het komende jaar werken we aan het uitbreiden en aantrekkelijker maken van het aanbod voor mantelzorgers. Verder proberen we meer de verbinding te maken tussen ons respijtaanbod en deelname aan uitjes van de Dordtpas. In 2021 handhaven we het tegoed van €75,-. Daarnaast ontvangen mantelzorgers een eenmalig cadeautegoed van €25,-.

De dag van de mantelzorg

Naast de individuele waardering hebben we dit jaar een grootschalige, coronabestendige waarderingsactie opgezet waarbij ruim 600 mantelzorgers samen met hun zorgvrager zijn

getrakteerd op een High Tea aan huis. Het evenement was een groot succes onder zowel de mantelzorgers als de betrokken vrijwilligers die de High Tea aan huis bezorgden. Wegens het succes breiden we deze actie uit en bezorgen we volgend jaar bij 1000 mantelzorgers een High tea aan huis.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

We informeren u gedurende de looptijd van dit beleidsplan (2019-2022) jaarlijks middels raadsinformatiebrief over de voortgang.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De kosten worden gedekt uit het begrotingsprogramma sociaal en zorgzaam Dordrecht. Daarnaast zijn de kosten voor het mantelzorgparkeren conform de afspraken in het Politiek Akkoord gedekt vanuit de parkeerexploitatie in het begrotingsprogramma bereikbaarheid Dordrecht. Dit is bij de begrotingsbehandeling in oktober 2018 vastgesteld.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Raadsinformatiebrief over Stand van zaken Mantelzorgbeleid - Raadsinformatiebrief;

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

2311873: Ondersteuning Dordtse mantelzorgers 2019-2022, besluit 23-04-2019.